

9. 12. 937 §); matkaesteiden takia väliaikaista vapautta ajaksi 17. 6. — 17. 7. saaneen vt Kilven tilalle tuli sorvaaja Tuure Lohikivi (18. 6. 583 §); matkaesteiden takia väliaikaista vapautta anoneen vt Laineen tilalle tuli ajaksi 26. 7. — 25. 8. toimitsija Väinö Tattari (6. 8. 592 §); väliaikaista vapautta ulkomaanmatkan takia ajaksi 25. 2. — 25. 3. ja 23. 9. — 23. 10. anoneen vt Lappi-Seppälän tilalle tuli toimitt. Erkki Paavola (26. 2. 168 §, 24. 9. 703 §); eduskuntatyön takia väliaikaista vapautta anoneen vt Aare Leikolan tilalle ajaksi 16. 1. — 31. 8. tuli toim. joht. Kauko Niemi (22. 1. 72 §); virkatehtävien ja ulkomaanmatkan takia väliaikaista vapautta anoneen vt Väinö Leskisen tilalle tuli ajaksi 15. 3. — 31. 8. autoilija Toivo Uotinen ja ajaksi 1. 9. — 31. 12. kansaneudst. Elli Nurminen (26. 3. 275 §, 6. 8. 624 §, 8. 10. 739 §); ulkomaanmatkan takia väliaikaista vapautusta anoneen vt Loimarannan tilalle ajaksi 10. 7. — 10. 8. tuli lääket. ja kir. tri Turo Niemi (6. 8. 590 §); virkamatkan takia ajaksi 21. 8. — 21. 9. väliaikaista vapautta anoneen vt Londénin tilalle tuli prof. Elsa Bruun (10. 9. 635 §); virka- ja lomamatkojen takia väliaikaista vapautta anoneen vt Lopin tilalle tuli ajaksi 10. 7. — 10. 8. ins. Kaarlo Urho (6. 8. 591 §); ulkomaanmatkan takia väliaikaista vapautta ajaksi 4. 12. 1958 — 4. 2. 1959 anoneen vt Mattilan tilalle tuli lääket. ja kir. tri Turo Niemi (9. 12. 938 §); ulkomaanmatkan takia ajaksi 6. 6. — 6. 7. ja 18. 9. — 18. 10. väliaikaista vapautta anoneen vt Meltin tilalle tuli vastaavasti toimitsija Väinö Tattari ja sorvaaja Tuure Lohikivi (18. 6. 519 §, 24. 9. 702 §); ulkomaanmatkan takia väliaikaista vapautta anoneen vt Mäkisen tilalle tuli toimitt. Erkki Paavola ajaksi 15. 8. — 15. 9. (10. 9. 630 §); matkoilla olon takia väliaikaista vapautta anoneen vt Parosen tilalle tuli ajaksi 1. — 31. 8. maat. ja metsät. tri Toivo Rautavaara (6. 8. 593 §); ulkomaanmatkan vuoksi väliaikaista vapautta ajaksi 14. 6. — 13. 7. ja 16. 8. — 15. 9. anoneen vt Saarisen tilalle tuli vastaavasti autonkulj. Oiva Lundén ja sorvaaja Tuure Lohikivi (18. 6. 522 §, 10. 9. 634 §); matkojen takia väliaikaista vapautta ajaksi 6. 6. — 6. 7. ja 1. — 31. 8. anoneen vt Salmelan tilalle tuli liikennemest. Bruno Lind (18. 6. 520 §, 6. 8. 625 §); ulkomaanmatkan takia väliaikaista vapautta anoneen vt Salmisen tilalle ajaksi 1. — 31. 8. tuli toimitt. Erkki Paavola (6. 8. 594 §); eduskuntatehtävien takia väliaikaista vapautusta anoneen vt Saukkosen tilalle ajaksi 27. 11. — 31. 12. tuli taloustireht. Jalmari Hopeavuori (3. 12. 883 §); ulkomaanmatkojen ja virkatehtävien takia väliaikaista vapautta ajaksi 1. 3. — 31. 8. ja 5. 9. — 31. 12. anoneen vt Simosen tilalle tuli vastaavasti kansanedust. Elli Nurminen ja autoilija Toivo Uotinen (12. 3. 222 §, 10. 9. 696 §); ulkomaisten liikematkojen takia ajaksi 14. 2. — 20. 3., 1. — 31. 5. ja 22. 10. — 22. 12. väliaikaista vapautta anoneen vt Talvelan tilalle tuli pankinjoht. Lennart Ahva (26. 2. 167 §, 7. 5. 338 §, 22. 10. 764 §); ulkomaanmatkan takia väliaikaista vapautta ajaksi 7. 6. — 7. 7. anoneen vt Öhmanin tilalle tuli prof. Zaida Eriksson-Lihr (18. 6. 521 §); ulkomaanmatkan takia ajaksi 28. 3. — 28. 4. vapautusta anoneen vt Östensonin tilalle tuli toimitt. Håkan Hasselström (23. 4. 333 §).

Kaupunginvaltuusto kokoontui 25 kertaa. Sen kokousten pöytäkirjojen yhteenlaskettu pykäläluku oli 981.

Kaupunginvaltuuston kertomusvuonna käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Yleistä kunnallishallintoa koskevat asiat

K a u p u n g i n v a l t u u s t o

Lopullisesti käsittelemättömät aloitteet. Kaupunginhallituksen laatima luettelo valtuutettujen tekemistä ja kaupunginhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita kaupunginvaltuusto ei v:n 1957 kuluessa ollut lopullisesti käsitellyt sekä kaupunginhallituksen ilmoitus, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta oli ryhdytty, merkittiin tiedoksi (26. 2. 176 §).

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen muuttamisesta olivat vt Ehrnrooth ym. tehneet v. 1957 (ks. s. 3) aloitteen, jossa ehdotettiin, että ryhdyttäisiin sellaisiin toimenpiteisiin kaupunginvaltuuston työjärjestyksen muuttamiseksi, että valtuutetuilla vastedes olisi mahdollisuus tutkia asiat perusteellisesti, että mietinnöt jaettaisiin valtuutetuille vähintään viikkoa ennen asian käsittelyä ja että esim. 10 valtuutetun muodostama vähemmistö voisi saada pöydälle pannuksi kaupunginhallituksen mietinnön pohjalla käsiteltävän asian, silloin kun se ensimmäistä kertaa esitellään kaupunginvaltuustossa. Aloitteen johdosta oli kaupunginlakimies huomauttanut, että kunnallislaissa oli tarkat määräykset

kunnallisvaltuuston kokoonkutsumisesta, mutta ei mitään nimenomaisia säännöksiä siitä, milloin valmisteltavat asiakirjat on kaupunginvaltuustolle toimitettava. Kaupunginvaltuuston työjärjestyksessä sen sijaan on määräykset asiakirjojen toimittamisesta, mutta ei mainintaa kutsumisajasta. Asiakirjojen lähettämisen ja kokouksen välisen ajan tulee yleensä olla vähintään kolme päivää ja kutsuaika vähintään yksi päivä. Mitä tulee ehdotukseen, että asian pöydällepanoa koskeva vähemmistön päätös vaatisi vähintään kymmenen valtuutetun kannatuksen entisen kuuden sijasta, ei ehdotusta voitu pitää kunnallislain 27 §:n 3 momentin mukaisena eikä liioin perustella ns. tavanomaisella oikeudella. Kaupunginhallitus oli ilmoittanut, että esityslistat ja muut painetut asiakirjat jaettiin, ellei erityistä estettä ollut, valtuutetuille lauantaina iltapäivällä ennen seuraavan keskiviikon kokousta. Täten valtuutetuille jäi viikonvaihe aikaa tutustua asiakirjoihin. Mikäli samalla kertaa jaettiin useampia mietintöjä, oli aika luonnollisesti lyhyt, mutta tällöin voi valtuustoa yksinkertainen enemmistö päättää asian pöydälle panemisesta. V:sta 1957 lähtien oli kaupunginhallitus myös pyrkinyt lähettämään eräät mietinnöt valtuutetuille määrättyä aikaa aikaisemmin. Samaten oli, mikäli esityslistalla oli ollut tavallista enemmän asioita, sen alkuosa lähetetty oikovedoksena valtuutetuille n. 10 p:ää ennen kokousta. Kaupunginhallituksen mielestä ei ollut asianmukaista ottaa työjärjestykseen aloitteen tekijän ehdottamaa määräystä siitä, että mietinnöt jaettaisiin valtuutetuille viikkoa ennen kokousta, koska tämä voisi eräissä tapauksissa estää kiireelliseksi katsottavan asian käsittelemisen ajoissa. Kaupunginhallituksen tarkoituksena oli vastaisuudessa jakaa kaikki laajahkot mietinnöt viimeistään seitsemän päivää ennen kaupunginvaltuuston kokousta. Samaten oli tarkoitus, jos asia niin vaati, järjestää tiedotus- ja selostustilaisuuksia ennen kuin asia tuli valtuuston käsiteltäväksi. Kaupunginhallitus ei pitänyt tarpeellisena tehdä em. muutoksia kaupunginvaltuuston työjärjestykseen. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä esitetyn riittäväksi selvitykseksi (21. 5. 451 §).

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen muuttamista koskeva vt. v. Frenckellin aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (29. 10. 793 §).

Kaupunginhallitus ja välittömästi sen alaiset virastot

Kaupunginhallitus, kaupunginkanslia ja asiamiestoimisto. Kaupunginhallituksen jäseniksi kertomusvuodeksi valittiin vtt Backman, Harkia, Järvinen, Lehto, Leikola, Loppi, Meltti, Saastamoinen ja Östenson (15. 1. 3 §).

Kaupunginhallituksen ohjesäännön 8 §:ään päätettiin lisätä 1. 7. 1959 lukien sovellettava, tonttijaon muutoksen hyväksymistä ja tonttijaon vahvistamista koskeva määräys (5. 11. 804 §, v:n 1959 kunn. as. kok. n:o 86).

Kaupunginhallituksen johtosäännön muuttaminen, ks. s. 12.

Kaupunginkanslian johtosäännön muuttaminen, ks. s. 12.

Asiamiestoimiston johtosäännön muuttaminen, ks. s. 12.

Järjestelytoimiston johtosäännön muuttaminen, ks. s. 12.

Järjestelytoimiston ne viranhaltijat, jotka eivät täyttäneet uudessa johtosäännössä määrättyjä pätevyysvaatimuksia, oikeutettiin pysymään sitä entistä virkaansa vastavassa uudessa virassaan, jossa he olivat johtosäännön voimaan tullessa (26. 3. 289 §).

Järjestelytoimiston 33. palkkaluokkaan kuuluva työntutkimusinsinöörin virka päätettiin muuttaa järjestelyinsinöörin viraksi ja kaksi 30. palkkaluokkaan kuuluvaa toimistotyöntutkijan virkaa virastotutkijan viroiksi. Virkojen palkkaluokka säilyi entisenä (7. 5. 412 §).

Komitean asettamiseksi harkitsemaan lautakunnan perustamista järjestelytoimistoa varten oli vt Ehrnrooth v. 1957 (ks. s. 4) tehnyt aloitteen, jossa aloitteen tekijä mm. oli huomauttanut palkkalautakunnan jäsenenä todenneensa, että kaupungin hallintojärjestelmässä uusia virkoja perustettaessa ei ollut täysin otettu huomioon kaupungin taloudellisia etuja. Palkkalautakunnan tehtäviin kuului johtosääntönsä mukaisesti antaa lausuntoja uusien virkojen sijoittamisesta palkkaluokkiin puuttumatta niiden tarpeellisuuteen. Järjestelytoimiston tehtävänä oli antaa lausuntonsa lautakuntien ehdottamien virkojen perustamisen tarpeellisuudesta. Järjestelmän puutteellisuus ilmeni aloitteen tekijän mielestä siinä, että uusien virkojen perustamista ei käsitellä missään lautakunnassa, joten valituilla luottamusmiehillä oli paljon pienemmät mahdollisuudet vaikuttaa virkakoneis-

ton laajuutta koskeviin asioihin kuin useimpiin muihin kysymyksiin. Tämän vuoksi aloitteentekijä oli ehdottanut, että kaupunginhallitusta kehoitettaisiin ensi tilassa asettamaan komitea, joka tutkisi järjestelytoimiston lautakunnan perustamisen tarpeellisuutta. Mainitun lautakunnan tehtävänä olisi antaa lausuntoja ehdotettujen uusien virkojen tarpeellisuudesta. Työtehoneuvottelukunta oli lausunnossaan ilmoittanut, että työvoiman tarpeellisuutta käsitteleviä lausuntoja oli v. 1957 annettu 93 kpl, joka oli 44 % toimiston antamien lausuntojen yhteismäärästä. Järjestelytoimiston kokonaistymäärästä oli em. lausuntojen osuus vain 18 %. Edelleen järjestelytoimisto oli huomauttanut, että juuri luottamusmiehistä kokoonpannut lautakunnat tekevät ne virkojen perustamista koskevat esitykset, joiden tutkiminen oli annettu järjestelytoimiston tehtäväksi. Tämän asiasta antama lausunto ei poistanut minkään muun hallintoelimen käsittelyä, vaan oli tavallaan ylimääräinen, puolueettomien asiantuntijain suorittama selvittely, jossa pyrittiin mahdollisimman taloudelliseen ratkaisuun tehtävien hoitamisessa arvioimalla tarvittavan työvoiman määrä. Edelleen työtehoneuvottelukunta oli huomauttanut, että järjestelytoimisto on riippumaton tutkimuselin, jonka suorittamien tutkimusten ja selvittelyjen tulokset olivat sellaisenaan kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käytettävissä. Kaupunginhallitus ei pitänyt tarpeellisena asettaa komiteaa tutkimaan aloitteessa esitettyä asiaa, koska ei ollut syytä laajentaa kaupungin hallintokoneistoa eikä hidastuttaa asioiden valmistelua ja käsittelyä ja koska uusien vakinaisten virkojen perustaminen ja tilapäisten virkasuhteiden vakinaistaminen käsiteltiin kolmessa luottamusmiesportaassa, nimittäin ao. lautakunnassa, kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa. Järjestelytoimiston asema olisi tarkoituksenmukaisinta säilyttää entisellään. Palkkalautakunnalle ei myös voitaisi siirtää uusien virkojen tarpeellisuutta koskevien asioiden hoitamista, koska tehtävää ei siellä voitaisi hoitaa henkilökuntaa lisäämättä. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä selostetut lausunnot riittäväksi selvitykseksi (26. 2. 178 §).

Kaupunginarkisto. Kaupunginvaltuusto päätti erinäisten kunnallisiin arkistoihin kuuluvien asiakirjojen hävittämisestä 13. 9. 1956 annetun sisäasiainministeriön 4 §:n nojalla

määrätä, että kaupunginvaltuuston sekä kaupungin hallintoelinten, virastojen ja laitosten arkistoista saadaan hävittää eräät yleisuontoisiin asiakirjaryhmiin ja kunnan eri tehtävien mukaan luettuihin asiakirjaryhmiin kuuluvat, v. 1932 ja sen jälkeisenä aikana syntyneet asiakirjat, ottamalla huomioon ne säilytyksen vähimmäisajat, jotka kunkin asiakirjaryhmän kohdalla on mainittu,

määrätä, että arkistoista lisäksi saadaan hävittää vastaavanlaisia asiakirjoja v:ltä 1920—1931 kuitenkin ainoastaan, mikäli kaupunginarkisto katsoo, että hävittäminen voidaan suorittaa virkatoiminnalle ja tieteelliselle tutkimustyölle haittaa tuottamatta,

oikeuttaa ao. virastot ja laitokset sekä kaupunginarkiston yhdessä ratkaisemaan, onko hävitettävä asiakirja-aineisto sisällöltään sellaista, että se on poltettava, tai voidaanko se asiakirjojen julkisuudesta annettuja säännöksiä loukkaamatta myydä jätepaperina sekä

hyväksyä ehdotetut asiakirjojen säilyttämisen vähimmäisajat (18. 6. 531 §, kunn. as. kok. 97).

Kaupunginarkiston viranhaltijain valitsemista koskeva johtosäännön muutos, ks. s. 12).

Tilastotoimisto. Kaupunginvaltuusto päätti lisätä v. 1947 vahvistamaansa ja myöhemmin muuttamaansa tilastotoimiston johtosääntöön uuden 9 ja 10 §:n, jotka koskivat tilastoneuvottelukunnan asettamista ja sen jäsenten valitsemista (29. 1. 85 §, kunn. as. kok. n:o 18).

Toimiston viranhaltijain valitsemista ym. koskeva johtosäännön muutos, ks. s. 12.

Kaupunginvaltuusto päätti perustaa tilastotoimistoon 1. 1. 1959 lukien uuden 11. palkkaluokkaan ja IV kielitaitoluokkaan kuuluvan toimistoapulaisen viran (7. 5. 413 §).

Rahatoimistoon päätettiin perustaa seuraavat uudet virat (palkkaluokka ja kielitaitoluokka on merkitty sulkuihin virkanimikkeen jälkeen): 1. 7. ja 1. 11. lukien veronkanto-osaston kirjanpitäjän virat (22, IV); 1. 1. 1959 lukien kassaosaston holvikassanhoitajan virkaa (19, IV); pankki- ja postisiirtokassanhoitajan virka (17, IV); kirjanpito-osaston apulaisarkistonhoitajan virka (17, IV); yleisen osaston apulaiskirjanpitäjän virka (15, IV); kuusi toimistoapulaisen virkaa (12); toimistoapulaisen virka (11). Samalla kaupunginvaltuusto päätti lakkauttaa rahatoimistosta 31. 12. alkaen yhden vahtimestarin viran (13)

sekä siivoojan viran (6) ja määrätä, että em. virkojen perustamisen ja täyttämisen jälkeen on rahatoimistossa jätettävä palkkaamatta kuusi tp. toimistoapulaista (12) sekä neljä tp. toimistoapulaista (11) (4. 6. 494 §, 10. 9. 661 §).

Palkkalautakunnan ja sen toimiston tehtäviä koskeva johtosäännön muutos, ks. s. 12.

Vielä kaupunginvaltuusto päätti muuttaa palkkalautakunnan johtosäännön 2 §:n 1 momentin siten, että siihen lisättiin uusi 12) kohta, joka koski päätäntävaltaa työn suorittamista varten tarpeellisen puhelimen asentamiseen työntekijän asuntoon (5. 11. 805 §, kunn. as. kok. 140).

Puutavara- ja polttoainetoimisto oikeutettiin talousarvion perusteluista poiketen käyttämään määrärahojaan Autojen hankinta uuden henkilöauton hankkimiseen (18. 6. 576 §).

Revisiolaitos

Tilisäännön eräiden määräysten muuttaminen. Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti vahvistaa Helsingin kaupungin tilisäännön (12. 2. 142 §, khn mtö n:o 4, kunn. as. kok. n:o 21).

Revisioviraston viranhaltijat. 27. palkkaluokkaan kuuluvaan apulaisrevisiorin virkaan valittiin Sirkka Lehmus tavanomaisilla ehdoilla (24. 9. 708 §).

Kaupunginvaltuusto päätti myöntää apulaisrevisori Arvo Nisoselle hänen pyytämänsä eron virastaan 19. 5. lukien (7. 5. 411 §).

Tilintarkastajien kertomuksen käsittelyn aika. Kaupunginvaltuusto päätti pyytää sisäasiainministeriöltä, että v:n 1957 hallinnosta annettu kertomus sekä sanotun vuoden tilinpäätöksen hyväksyminen ja vastuuvapauden myöntäminen saataisiin käsitellä viimeistään kertomusvuoden lokakuun aikana pidettävässä kaupunginvaltuuston kokouksessa (4. 6. 483 §). Sisäasiainministeriö oli 10. 6. suostunut esitykseen (6. 8. 595 §).

Kaupungin v:n 1957 tilien ja hallinnon tarkastus. Kuten aikaisemminkin v:n 1957 tilintarkastajat jakautuivat jaostoihin, joista jokainen sai tehtäväkseen perehtyä määrättyihin hallinnonhaaroihin ja laitoksiin. Heidän puheenjohtajanaan toimi fil. maist. Matti Kaleva, varapuheenjohtajanaan ylikamr. Uno Aho ja sihteerinä varat. Veikko Kanerva. Tutustuttuaan v:n 1957 kaupunginhallintoa koskeviin asiakirjoihin, 24. 3. valmistuneeseen tilinpäätökseen ja kaupunginrevisiorin 24. 4. antamaan kertomukseen tilintarkastajat kävivät tarkastamassa eri laitoksia ja hallinnonhaaroja. Työnsä suorittuaan tilintarkastajat jättivät kaupunginvaltuustolle 24. 5. päivätyt tilintarkastuskertomuksensa (khn mtö n:o 18). Siinä tilintarkastajat ilmoittivat, että kiinteistöviraston hallussa olevien velkakirjojen ja vuokrasopimusten tarkastuksissa ja rahatoimiston holvissa säilytettävien kaupungille kuuluvien velkakirjojen, obligaatioiden, osakkeiden ja talletustodistusten, lahjoitusrahastojen arvopaperien sekä yksityisten kaupungin haltuun tallettamien varojen tarkastuksissa havaituista seikoista, jotka olivat antaneet aiheutta huumautusten tekoon, oli tiedotettu revisiovirastolle tarvittavia valvontatoimenpiteitä varten. Kaupungin tilinpäätöksen mukaiset menot v. 1957 olivat 34 218 mmk ja tulot ilman edellisiltä vuosilta siirtyneitä säästöjä 33 890 mmk, menojen enemmitys oli siis 328 mmk. Kun tilinpäätökseen sisältyi lisäksi säästönä edellisiltä vuosilta 1 202 mmk, osoitti tilinpäätös säästöä 874 mmk. Tulojen ja menojen suhde säilyi tilinpäätöksen mukaan suunnitteen samana kuin v. 1956. Ennakolta osoitettujen lainavarojen määrä oli merkitty tilinpäätökseen 823 mmk:ksi, oltuaan 174 mmk v. 1955 ja 671 mmk v. 1956. Tällaisten vielä saamattomien lainojen merkitseminen tulopuolelle oli tilintarkastajien mielestä epätarkoituksenmukaista, jos vuoden lopussa ei vielä ollut varmuutta niiden saamisesta. Vaikka kassavarat ja talletukset vähenivät kertomusvuoden aikana 712 mmk:lla eli 7 425 mmk:aan, oli kaupungin maksuvalmiutta kuitenkin pidettävä edelleen hyvänä. Se johtui ratkaisevasti käyttämättömistä siirtomäärärahoista, joita vuoden lopussa oli 7 693 mmk eli 1 077 mmk enemmän kuin v:n 1956 lopussa jos verojen poisto- ja palautusmääräraha jätettiin huomioon ottamatta. Tilintarkastajat eivät pitäneet tarkoituksenmukaisena, että määrärahoja sidottiin vuosikausiksi eteenpäin määrättyihin tarkoituksiin, joskin siirtomäärärahojen lisääminen parantaa kaupungin maksuvalmiutta; tämä olisi kuitenkin terveemmällä tavalla turvattavissa käyttörahaston avulla. Koska valtion kanssa käydyt neuvottelut Marian ja Kivelän sairaaloiden eräiden osastojen käyttämisestä yliopisto-opetuksessa eivät olleet johtaneet tuloksiin ja sopimukset olivat edelleenkin allekirjoittamatta,

olisi asiassa ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin. Valtio ei myöskään ollut täyttänyt kaupungin kanssa tekemäänsä sopimusta, joka koski Meilahden klinikoilta helsinkiläisille luovutettavia hoitopaikkoja, joten kaupungilla laskelmien mukaan oli saamatta 650 788 hoitopäivää, mikä oli rahassa 452 mmk. Sen jälkeen kun väestönsuojat oli siirretty väestönsuojelulautakunnan hallintoon, olivat niistä saatavat vuokratulot kohonneet 150 %. Jotta kaupungille ei aiheutuisi tappiota liian alhaisista vuokrista, olisi talo-osaston entistä tarkemmin valvottava sekä kaupungin perittäviä että maksettavia vuokria. Edelleen olisi talo-osaston jo kauan vireillä ollut uudelleen organisointia kiirehdittävä, koska entinen järjestely ei taannut, että jatkuvasti lisääntyneet työt tulisivat parhaalla mahdollisella tavalla hoidetuksi. Liikennelaitoksen toiminnan ja kannattavuuden arvoitelemiseksi olisi selvitettävä ne pääperiaatteet, joita noudattaen liikennelaitoksen odotetaan toimivan. Samaten olisi selvitettävä sen kustannustekijät ja laitoksen suoritettavaksi annetut kannattamattomat tehtävät. Esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitea oli tilintarkastajien mielestä liiaksi keskittynyt liikenteen teknilliseen selvittelyyn, minkä vuoksi olisi kiireellisesti selvitettävä liikennettä koskevat taloudelliset laskelmat. Edelleen olisi komitean toimittava kiinteässä yhteistyössä asemakaavaosaston kanssa liikenneasioita suunnitellessaan. Teurastamon destruktiolaitoksen kannattavuuteen tilintarkastajat suhtautuivat epäilevästi. Kaasulaitoksen tuotantokyvyn hyväksikäyttämistä ja sen virheellisistä investoinneista olivat tilintarkastajat myös huomauttaneet ehdottaen, että investointeihin ei käytettäisi lisää varoja ennen kuin laitoksen tilaa, sen toimintaedellytysten ja kannattavuuden parantamista koskeva tutkimus olisi toimeenpantu. Edelleen oli mainittu, että puutavara- ja polttoainetoimistolle ei vielä ollut myönnetty tili- ja vastuuvapautta v. 1956 Ahtialan Puu Oy:ltä ostettujen halkojen katomisen osalta. Lisäksi oli havaittu, että useat hallinnonhaarat olivat pyrkinet siirtämään järjestelytoimiston tutkittavaksi kysymyksiä, joiden selvittäminen kuului ao. virastolle itselleen. Tämä aiheutti sen, ettei järjestelytoimisto voinut kohtuullisessa ajassa suorittaa sille annettuja tehtäviä ja sen, että toimistoon oli jouduttu ottamaan lisää pätevää työvoimaa. Asunto- tuotantokomitean toimintaa tarkastaessaan olivat tilintarkastajat havainneet, että eräät urakkasopimukset vaaransivat kaupungin etuja. Vanhentuvien verojen ajoissa tapahtuvaa perintää olisi tehostettava. Ylitöitä oli suoritettu runsaasti, varsinkin satamissa ja rakennusviraston puhtaanapito-osastolla, joten tilintarkastajat suunnittelivat niiden tarkkailun järjestämistä mahdollisimman tehokkaaksi. Muistuttamisen aihetta oli myös antanut useiden johtavien viranhaltijain osallistuminen viran hoitoa haittaavassa määrässä erilaisten komiteain ja lautakuntien kokouksiin, jotka yleensä oli pidetty virka-aikana. Kun kokouksia oli pidetty kaksi, jopa useampiakin samana päivänä ja niistä nostettu eri kokouspalkkiot, nousivat näin saadut tulot huomattaviin summiin. Kokouspalkkioita olisi viranhaltijoille suoritettava vain virka-ajan ulkopuolella pidetyistä kokouksista, eikä samaa henkilöä saisi valita liian moneen komiteaan tai lautakuntaan. Asioiden komiteakäsittelyn nopeuttamiseksi olisi komiteat veloitettava kunkin vuoden päättyessä antamaan selostus toiminnastaan kaupunginhallitukselle. Kunnallislain 49 §:n mukaan on tilintarkastuskertomus käsiteltävä valtuustossa viimeistään kesäkuun aikana. Kun kertomuksen johdosta annettavien selvitysten valmistuminen ja sen käsittely kaupunginhallituksessa on viime aikoina vienyt useita kuukausia, on sisäasianministeriöltä ollut anottava lupaa saada käsitellä tilintarkastuskertomus vasta lokakuussa. Tarkastussäännön mukaan on kaupunginreviisorin kertomuksen valmistuttava kuukauden kuluttua tilinpäätöksestä ja vuositilintarkastajien kertomuksen kuukausi sen jälkeen. Lauta- ja johtokunnille, joiden on annettava selvitys omalta hallintoalaltaan, tulisi myös riittää kuukausi selvityksen antamiseen, jolloin päästäisiin siirtymään kunnallislain edellyttämään määräaikaan.

Edellä esitetyn ja tarkastuksen aikana tehtyjen havaintojen perusteella vuositilintarkastajat olivat ehdottaneet,

1) että ao. kaupungin hallintoelimet veloitetaan ottamaan huomioon tilintarkastajien tekemät em. ehdotukset ja huomautukset,

2) että revisioviraston v:n 1957 kertomuksessa esitetyt ehdotukset ja huomautukset otetaan asianmukaisesti varteen v:n 1958 aikana,

3) että kaupunginvaltuusto vahvistaa kaupungin v:n 1957 tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden kaupunginhallitukselle ja muille tilivelvollisille, kuitenkin asuntotuotantokomitean osalta sillä edellytyksellä, että sitä koskeva vuositilintarkastajien kertomuksessa avoimeksi todettu kysymys selvitetään.

Saatuun kaupunginreviisorin ja vuositilintarkastajien kertomuksissaan (khn mtö n:o 18) tekemien huomautusten johdosta ao. lautakunnilta ja laitoksilta hyväksyttävät selitykset, joista ilmeni asianomaisten joko ryhtyneen tai vastedes aikovan ryhtyä toimenpiteisiin kertomuksissa mainittujen epäkohtien korjaamiseksi, kaupunginhallitus antoi niiden johdosta lausuntonsa (khn mtö n:o 27) ja teki ehdotuksen, jonka mukaan kaupunginvaltuusto sittemmin päätti, hyväksyen tilintarkastajien ehdottaman kolmannen pöytäkirjan, vahvistaa kaupungin v:n 1957 tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden kaupunginhallitukselle ja muille tilivelvollisille kysymyksen vastuuvapauden myöntämisestä asuntotuotantokomitean osalta jäädessä edelleenkin avoimeksi. Edelleen kaupunginvaltuusto katsoi, etteivät ko. kertomuksissa esitetyt ehdotukset ja huomautukset antaneet aihetta enempään toimenpiteisiin (26. 2. 173 §, 22. 10. 771 §).

Lopullisen vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille v:n 1952 tileistä ja hallinnosta. V:n 1952 vuositilintarkastajat eivät tilintarkastuskertomuksessaan olleet puoltaneet vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille asioista, jotka koskivat ravintola Kaivohuoneen korjauskustannuksia, Marian sairaalan taloudenhoidossa esiintyneitä väärinkäytöksiä ja Vesiputkitus Oy:lle maksettua laskua. Ko. asioiden tultua myöhemmin selvitettyksi ei tilintarkastajien mielestä ollut enää estettä myöntää tili- ja vastuuvapautta ko. asioiden hoitamisesta. Kiinteistölautakunnan annettua vielä asiasta selvityksensä kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä kiinteistöviraston toimenpiteen käyttäen v:n 1951 ja 1952 talousarvion kiinteistön pääluokkaan kuuluvista talo-osaston kaluston kunnossapitomäärärahoista talousarvion perusteluista poiketen Kaivohuoneen ravintolarakennuksen korjaamiseen myönnetyn 17 mmk:n määrärahan lisäksi 33 226 303 mk. Kiinteistölautakuntaa kehoitettiin vastaisuudessa valvomaan, että voimassa olevia määräyksiä sekä vahvistettua talousarviota ja kaupunginvaltuuston päätöksiä tarkoin noudatetaan. Tilivelvollisille päätettiin myöntää vastuuvapaus v:n 1952 tileistä ja hallinnosta, sikäli kun oli kysymys Kaivohuoneen ravintolarakennuksen korjaamiseen käytetystä määrärahasta, Marian sairaalan taloudenhoidossa esiintyneistä väärinkäytöksistä ja Vesi-Putkitus Oy:lle liikaa maksetusta laskusta (24. 9. 709 §).

Vuositilintarkastajat. Kaupungin v:n 1958 hallinnon ja tilien tarkastajiksi valittiin kamr. Uno Aho, pankinjoht. Aarre Alava, maalari Viking Andersson, kauppat. maist. Stig Colliander, toim. joht. Matti Kaleva, varat. Veikko Kanerva, toimitsijat Arvo Laiho ja Mauri Munter, pankinjoht. Ontrei Paavilainen, prof. Henrik Schybergson, apul. joht. Tarmo Sivula ja joht. Tyko Vanhala sekä tilintarkastajien varamiehiksi vastaavasti joht. Yrjö Ihari, ekon. Olli Alho, osastonhoit. Jorma Koski, varat. Harry Olsson, konttoripääll. Eino Leino, kirjanpit. Maria Sinisalo, verhoilija Erkki Kuusisto, toimitsija Juhana Hämäläinen, rva Mirjam Aalto, varat. Lars Homén, kamreeri Rauha Hasselblatt ja toiminnanjoht. Toivo Huttunen (15. 1. 4 §). Myöhemmin vapautettiin toimitsija Laiho anomuksesta em. tehtävästä ja tilalle valittiin toimitsija Martti Jokinen (10. 9. 636 §).

Kaupungin irtaimen omaisuuden tarkastajain kertomus v:lta 1958 merkittiin tiedoksi (22. 10. 769 §, khn mtö n:o 25).

Kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomus v:lta 1958 merkittiin tiedoksi (22. 10. 770 §, khn mtö n:o 26).

Verotusviranomaiset

Veroviraston uuden johtosäännön vahvistamista koskeva valitus. Kaupunginvaltuusto oli v. 1956 (ks. s. 7) merkinnyt tiedoksi valtiovarainministeriön ilmoituksen veroviraston johtosäännön ja toimintaohjeiden vahvistamisesta. Tästä päätöksestä olivat v. 1957 (ks. s. 8) valittaneet kolme veroviraston viranhaltijaa. Koska mainittu päätös oli luonteeltaan yksinomaan täytäntöönpanemista, oli lääninhallitus 19. 11. 1957 antamallaan päätöksellä jättänyt valitukset tutkimatta. Lääninhallituksen päätöksestä olivat asianomaiset valittaneet edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen, vedoten mm. siihen, ettei kaupunginvaltuuston 21. 11. 1956 tekemää päätöstä ollut annettu heille tiedoksi siten kuin kunnallislain 31 §:ssä on säädetty. Päätöksen on katsottava koskevan henkilöä yksityisesti vain silloin, kun se koskee yksilöllisesti määrättyjä henkilöitä eikä vain epämääräistä ryhmää kunnan jäseniä. Päätöksestä tulee tällöin käydä ilmi henkilö joko nimeltään tai niin määriteltynä, ettei hänen henkilöllisyydestään synny epätietoisuutta. Näin ollen ei em. veroviraston johtosäännön vahvistamista koskeva valtuuston päätös koskenut

ketään yksityisesti eikä sitä sen vuoksi ollut annettu tiedoksi kunnallislain 31 §:n säätämällä tavalla. Kun valittajat siis eivät olleet valittaneet valtuuston 21. 11. 1956 (ks. s. 7) tekemästä päätöksestä, oli se voittanut lainvoiman. Kaupunginhallitus oli yhtynyt kaupunginlakimiehen edellä esitettyihin mielipiteisiin. Kaupunginvaltuusto päätti esittää korkeimmalle hallinto-oikeudelle annettavassa selityksessään, että valitukset hylättäisiin em. perusteilla (26. 2. 187 §). Korkein hallinto-oikeus olikin 17. 9. antamallaan päätöksellä osittain jättänyt valitukset tutkimatta ja osittain hylännyt ne (19. 11. 848 §, v:n 1948 kunn. as. kok. s. 198).

Taksoitustyön jouduttamisesta olivat vt Procopé ym. tehneet v. 1957 (ks. s. 9) aloitteen, jossa ehdotettiin, että kaupunginvaltuusto kehottaisi kaupunginhallitusta ennen kuin taksoitustyö kertomusvuonna aloitettaisiin huolehtimaan siitä, että taksoitusviranomaisen työ järjestettäisiin siten, että yksityiskohtainen taksoitustyö saataisiin valmiiksi niin aikaisin, että veroäyrien lainmukainen tarkastaminen voitaisiin aloittaa jo toukokuussa. Verovirasto oli antamassaan lausunnossa huomauttanut, että vakiintuneen käytännön mukaisesti muiden kuin kirjanpitovelvollisten oli jätettävä veroilmoituksensa tammikuun kuluessa ja kirjanpitovelvollisten maaliskuun 15 p:ään mennessä. Kun ilmoitukset tavallisesti annetaan määräaikojen viimeisinä päivinä, voidaan taksoituksen valmistelu aloittaa vasta sen jälkeen, joten taksoitukseen ja sen valmisteluun jää aikaa vastaavasti 3 ½ ja 2 ½ kk. Aloitteentekijät olivat myös huomauttaneet, että taksoituslautakunnan jäsenten lukua oli vuosi sitten lisätty 44:stä 66:een. Toimenpide ei kuitenkaan ollut helpottanut lautakunnan työtä, kuten oli ollut tarkoitus, koska kaupungin väkiluku viimeisen kymmenen vuoden aikana oli kasvanut n. 35 000:lla. Lisäksi oli verovirasto huomauttanut, että henkilöt, jotka eivät taksoitustuloksen nähtävänäoloaikana oleskelleet kaupungissa, voivat saada tiedon veroäyriensä lukumäärästä sekä yksityiskohtaisen selvityksen taksoituksen suorittamisesta toisten henkilöiden välityksellä, sillä taksoitusluettelot ovat kaikkien kuntalaisten nähtävissä ja valtakirja vaaditaan vain, jos halutaan nähdä toisen henkilön veroilmoitus. Verovirasto ei pitänyt mahdollisena taksoituksen saamista valmiiksi jo toukokuussa. Kaupunginhallitus oli todennut, että mikäli taksoitustyöhön voitaisiin varata enemmän aikaa, voitaisiin itse taksoitustyön aikana oikaista useita virheellisyyksiä, jolloin verovelvollisten ei tarvitsisi valittaa niistä. Taksoitustyön käsittelyajan lyhyiden vuoksi kaupungilta jää myöskin valtion tulo- ja omaisuusverotuksen yhteydessä ilmeneviä, usein huomattaviakin tulomääriä taksoittamatta. Kaupunginhallitus ei puoltanut taksoitukseen varatun ajan supistamista. Taksoitustyön tulokset on tapana heti saattaa julkisuuteen, kun taas veroäyrien hinnan lopullinen vahvistaminen on kunnallis- ja finanssi-poliittinen ratkaisu, josta päättäminen kuuluu kaupunginhallitukselle. Kunnallislain 119 §:n mukaan on sillä oikeus korottaa toimitetun jaon mukaista veroäyrien hintaa enintään 10 % hankittuaan ennen korottamista perusteellisen selvityksen sekä kaupungin omassa kuin myös yleisessä taloudellisessa tilanteessa tapahtuneiden muutosten vaikutuksesta kaupungin maksuvalmiuteen. Kaupunginvaltuusto päätti katsoa edellä esitetyn riittäväksi selitykseksi (21. 5. 462 §, v:n 1948 kunn. as. kok. s. 211).

Ennakkoperintälain mukaan taksoituslautakunnan puheenjohtajalle kuuluvien tehtävien hoitamiseksi kaupunginvaltuusto päätti, että veroviraston tulee kertomusvuonna ja v. 1959 toimia ennakkoperintälain mukaisessa yhteistoiminnassa valtion viranomaisen kanssa sekä hoitaa kunnan viranomaiselle muutoin mainitussa laissa määrätyt tehtävät (29. 1. 97 §, 3. 12. 909 §).

Viranhaltijain ja työntekijäin virkasääntö, työjärjestely-, palkka-, eläke- yms. kysymykset

Viranhaltijain palkkauksen sitominen elinkustannusindeksiin. Kaupunginvaltuusto päätti kaupungin viranhaltijain, työsopimussuhteessa kuukausipalkalla olevien sekä niiden muiden työntekijäin, jotka eivät ole kaupungin voimassa olevien työehtosopimusten alaisia, palkkauksen samoin kuin sääntömääräisten ja ylimääräisten eläkkeiden sekä leskija orpoeläkekassan peruseläkkeille suoritettavien kaupungin maksamien lisäeläkkeiden indeksidonnaisuudesta (23. 4. 349 §, kunn. as. kok. n:o 64).

Viranhaltijoille yleisillä työmarkkinoilla tapahtuneen palkkojen nousun perusteella myönnettävä palkkojen korotus. Kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti,

että yleisillä työmarkkinoilla v:n 1957 työehtosopimusten uusimisten yhteydessä suoritettujen palkkojen tarkistuksia vastaava tarkistus suoritetaan kaupungin viranhaltijain osalta siten, että virkasäännön 21 §:n mukaiset kaupunginvaltuuston 6. 3. 1957 (ks. s. 10) vahvistamat ja 1. 1. 1957 alkaen voimassa olleet viranhaltijain peruspalkat ja ikälisät korotetaan 2 ½ % 1. 10. lukien, kuitenkin siten että palkankorotus on vähintään 1 200 mk kuukaudelta ja että takautuvasti ajalta 1. 4. — 30. 9. niin ikään suoritetaan kaikille viranhaltijoille 1 200 mk:n suuruinen palkankorotus kuukaudelta,

että vastaava tarkistus suoritetaan myös työsopimussuhteessa kuukausipalkalla samoin kuin kaupungin voimassa olevien työehtosopimusten ulkopuolella olevien työntekijäin kohdalla sen palkan mukaan, joka työntekijällä oli palkkauksen sitomisesta elinkustannusindeksiin päätettäessä,

että sääntömääräiset ja ylimääräiset eläkkeet samoin kuin myös leski- ja orpoeläkekassan maksamat eläkkeet tarkistetaan vastaavasti palkkojen elinkustannusindeksiin sitomista koskevan päätöksen voimaan tullessa maksetun määrän mukaisesti sekä

että erinäisten palkkioiden korottamisesta kaupunginhallitus oikeutetaan päättämään kussakin tapauksessa erikseen (18. 6. 572 §, 6. 8. 612 §, 10. 9. 685 §, 24. 9. 732 §, kunn.as. kok. n:o 123).

Virkasäännön 4, 6, 8, 10, 13, 25, 26, 32, 43, 45 ja 46 §:ien muuttaminen, ks. s. 12.

Kielitaitosäännön 6 §:n 2 kappaleen muuttaminen (15. 1. 48 §, kunn. as. kok. n:o 10).

Työsopimussuhteisten työntekijäin vuosilomasäännön muuttamista koskeva vt Saastamoisen ym. aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (18.6.585 §).

Viranhaltijain luontoisetusäännön muuttaminen. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa viranhaltijain luontoisetusäännön 19 §:n 3 momentin, joka koski lastentarhain viranhaltijain ateriakorvauksia (7. 5. 390 §, kunn. as. kok. n:o 1).

Työntekijäin sairauslomasäännön mukaisten sairausajan korvausten suorittamista työtömyystöissä työskenteleville työntekijöille koskeva vt Vanhasen ym. aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (17. 12. 977 §).

Kaupungin luottamusmiesten palkkiosäännön uusiminen. Kaupunginhallitus oli v. 1955 (ks. s. 135) asettanut komitean, jonka tehtävänä oli tarkistaa luottamusmiesten palkkiosääntö nimenomaan lautakuntien puheenjohtajien vuosipalkkioiden osalta sekä lisäksi tarkistaa johduslautakunnan puheenjohtajan sekä huoneenvuokralautakuntien puheenjohtajien ja jäsenten palkkiot. Kaupunginhallitus oli yhtynyt komitean ehdotukseen muilta osin, paitsi 2 §:n osalta, joka oli täsmennettävä siten, että osallistumisesta hallinnollista ratkaisuvaltaa käyttävien elinten kokouksiin, joista seurasi määrätty hallinnollinen vastuu, maksettaisiin korkeampi palkkio kuin osallistumisesta niiden elinten kokouksiin, joiden tehtävänä oli asian valmisteleminen ratkaisevalle elimelle esiteltäväksi, tai lausuntojen antaminen ym. ilman että elin käyttää hallinnollista ratkaisuvaltaa. Kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä luottamusmiesten palkkiosäännön noudatettavaksi 1. 4. lukien ja kumota v. 1951 (ks. s. 9) hyväksymänsä sekä ko. vuonna ja v. 1956 (ks. s. 11) muuttamansa samannimisen säännön (23. 4. 350 §, khn mtö n:o 15, liite 6).

Myöhemmin kaupunginvaltuusto päätti vielä täydentää em. palkkiosäännön 5 §:ää siten, että sen luettelon loppuun, jossa nimetään ne lauta- ja johtokunnat, joiden puheenjohtajien vuosipalkkio on 35 000 mk, lisätään väestönsuojelulautakunta sekä määrätä, että näin täydennettyä palkkiosääntöä on noudatettava 1. 1. 1959 lukien (8. 10. 743 §).

Palkkiosäännön muuttamista koskeva vt Laineen ym. aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (18. 6. 588 §).

Virka vuosien laskeminen. Maidontarkastamon laboratorioapul. Elsa Liukkonen oikeutettiin lukemaan hyväkseen eläkettä varten Helsingin Maidontarkastusyhdistyksessä palvelemaansa aika, yhteensä 1 v 3 kk (10. 9. 680 §).

Ylimääräisten eläkkeiden sekä leski- ja orpoeläkekassan kaupungin varoista maksamien eläkkeiden tarkistaminen. Kaupunginvaltuusto päätti täydentää 24. 9. tekemäänsä päätöstä siten, että ylimääräiset eläkkeet korotetaan 2 ½ % 1. 10. lukien, kuitenkin siten että eläkkeen korotus on vähintään 300 mk kuukaudessa ja että takautuvasti ajalta 1. 4. — 30. 9. niin ikään suoritetaan kaikille ylimääräisen eläkkeen saajille 300 mk:n suuruinen eläkkeen korotus kuukaudessa.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti, että leski- ja orpoeläkekassan kaupungin varoista

maksamien eläkkeiden osalta on noudatettava kaupunginvaltuuston v. 1950 (ks. s. 10) hyväksymää periaatetta (8. 10. 758 §).

Myönnetyt ylimääräiset eläkkeet. Seuraaville henkilöille myönnettiin jäljempänä mainitut ylimääräiset eläkkeet niihin kulloinkin tulevine indeksikorotuksineen: teollisuuslaitosten kassa- ja tiliosaston ent. esimiehelle Georg Ekströmille 17. ja 16. palkkaluokan mukaisen täysien eläkkeiden välinen erotus 1. 12. 1957 lukien (26. 2. 214 §); puhtaanapitolaitoksen ent. autonkuljettajalle David Puukolle 13 470 mk/kk 1. 1. 1959 lukien, joka oli maksettava huoltolautakunnalle Puukon vastaiseen huoltoon käytettäväksi (17. 12. 970 §); Korkeasaaren lautan ent. kapteenille PaaVo Tuomelalle 6 170 mk/kk 1. 8. lukien (24. 9. 733 §); yleisen ammattikoulun ent. siivoojalle Matilda Widingille 5 170 mk/kk 1. 5. 1957 alkaen (12. 3. 271 §).

Leskieläkkeet. Kaupunginvaltuusto päätti korottaa aluelääkärin leskelle Sally Hästeskölle 23. 4. 1952 myönnetyn ylimääräisen eläkkeen 21 890 mk:n suuruiseksi perusmääräiseksi ylimääräiseksi leskieläkkeeksi kuukaudessa 1. 2. alkaen (26. 3. 325 §).

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti myöntää insinöörin leskelle Inga Idströmille 1. 6. lukien ylimääräisen leskieläkkeen, joka kulloinkin on määrältään puolet voimassa olevan 41. palkkaluokan loppupalkan mukaan määrättävästä leskieläkkeestä siihen kulloinkin tulevine indeksikorotuksineen (18. 6. 579 §).

Uudenmaan lääninhallitukselle annettavassa selityksessään kaupunginvaltuusto päätti esittää, että vahtimestarin leski Klaudia Eikelinin valitus, joka koski hänen eläkeanomuksensa epäämistä, hylättäisiin, koska hakijan mies, joka ei ollut ollut leski- ja orpoeläkekassan jäsen, oli kuollut v. 1953 ja kaupungin leskieläke- ja kasvatusapusääntö tuli voimaan 1. 1. 1955 alkaen, eikä säännöllä ollut taannehtivaa vaikutusta (7. 5. 399 §, 6. 8. 610 §).

Evätyt eläkeanomukset. Kaupunginvaltuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä niihin ylimääräisen eläkkeen saantia koskeviin anomuksiin, joita seuraavat henkilöt olivat tehneet: mittarinlukija Johan Eerola (26. 3. 325 §); raitiovaununrahast. Sylvia Ekblom (26. 2. 214 §); betonityöntekijän leski Enda Haapa (26. 2. 214 §); raitiovaununkulj. leski Irene Holmberg (10. 9. 688 §); muurari Frans Holmström (4. 6. 510 §); Marian sairaalan keittiöapul. Laina Hupponen (21. 5. 469 §); satamatyöntekijän leski Anna Keisa (3. 12. 924 §); ent. tuntiopett. Elsa Kostainen (17. 12. 970 §); tp. toim. apul. Ellen Lagerström (24. 9. 733 §); ent. aluelääk. Reino Lagus (4. 6. 510 §); sepän leski Rauha Mäenpää (4. 6. 510 §); kaasu-uunimuurarin leski Beda Oksanen (4. 6. 510 §); ulosottoapul. Fjalar Sjöberg ja Jarl Svensson (8. 10. 759 §); työntekijä Otto Tiihonen (8. 10. 759 §) ja ulosottoapul. John Wilhelmsson (8. 10. 759 §).

M u u t a s i a t

Porissa pidettävät kaupunkipäivät. Kaupunginvaltuusto valitsi Porissa pidettävälle XV kaupunkipäiville varsinaisiksi jäseniksi kaupunginvaltuuston puheenjohtajan Teuvo Auran, kaupunginvaltuuston varapuheenjohtajan Yrjö Rantalan sekä vtt Backmanin, Enteen, Lindgrenin, Loimarannan, Pettisen ja Öhmanin ja tutkijalautakunnan jäsenen Taisto Johtaisen sekä varalle vtt Juthaksen, Mattilan, Mehdon, Voipio-Juvaksen ja Vuokon (4. 6. 484 §).

Päättäntävällän uudelleen järjestäminen kaupungin kunnallishallinnossa. Kaupunginhallitus oli v. 1951 (ks. s. 119) antanut silloiselle kaup. siht. Eino Waroselle tehtäväksi tutkia ja tehdä ehdotuksia päättäntävällän uudelleen järjestämiseksi. V. 1955 kaupunginhallitus päätti asettaa kolmihenkisen toimikunnan tutkimaan sanottua asiaa, minkä jälkeen vt Hakulinen ym. olivat kiinnittäneet tekemässään aloitteessa huomiota kaupunginhallinnon organisaatiossa ja asioiden käsittelyssä havaittaviin puutteellisuuksiin ja kaupunginvaltuuston jatkuvaan työmäärän lisääntymiseen. (V:n 1955 kert. s. 14, 133). Toimikunnan saatua valmiiksi mietintönsä, jossa käsiteltiin lähinnä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tehtäväpiiriä ja keskushallintoon välittömästi liittyviä kysymyksiä, kaupunginhallitus oli pyytänyt lausunnon palkkalautakunnalta, jonka toimialaan liittyviä tehtäviä toimikunta oli myös ehdottanut uudelleen järjestettäväksi. Palkkalautakunta oli yhtynyt toimikunnan käsitykseen siitä, että voimassa oleva menettely ns. rutiiniasioiden osalta kaipasi uudistamista. Vielä kaupunginhallitus oli katsonut aiheelliseksi asettaa erityisen luottamusmiehistä kokoonpannun komitean tarkastamaan toimikunnan

ehdotusta ja antamaan siitä lausuntonsa. Tutustuttuaan ratkaisuvallan siirtämistoimikunnan mietintöön oli komitea pitänyt sitä eräitä ehdottamiaan muutoksia lukuun ottamatta erittäin perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena. Kaupunginhallitus oli yhtynyt komitean muutosehdotuksiin. Kaupunginvaltuusto päätti

1) muuttaa Helsingin kaupungin virkasäännön 4, 6, 8, 10, 13, 25, 26, 32, 43, 45 ja 46 §:t mietinnön n:o 7 liitteen n:o 20 mukaisesti,

2) muuttaa rakennusjärjestyksen 40 §:n 2) ja 5) kohdat liitteen n:o 21 mukaisesti,

3) muuttaa terveydenhoitojärjestyksen 101 §:n ko. mietinnön liitteen n:o 22 mukaisesti,

4) muuttaa kaupunginhallituksen ohjesäännön 7, 8, 13—16, 19, 21—28 ja 30—32 §:t, liitteen n:o 23 mukaisesti sekä 12 ja 29 §:t,

5) muuttaa kaupunginhallituksen johtosäännön liitteen n:o 24 mukaisesti,

6) uudistaa kaupunginkanslian johtosäännön ko. mietinnön liitteen n:o 25 mukaisesti,

7) muuttaa järjestelytoimiston johtosäännön ko. mietinnön liitteen n:o 26 mukaisesti sekä

oikeuttaa järjestelytoimiston viranhaltijat, jotka eivät täyttäneet uudessa johtosäännössä määrättyjä pätevyysvaatimuksia, pysymään entistä virkaansa vastaavassa uudessa virassa, jossa he olivat johtosäännön voimaan tullessa,

8) muuttaa asiamestotoimiston johtosäännön 3 ja 9 §:t ko. mietinnön liitteen n:o 27 mukaisesti,

9) muuttaa tilastotoimiston johtosäännön 4 ja 11 §:t liitteen n:o 28 mukaisesti,

10) muuttaa kaupunginarkiston johtosäännön 7 ja 21 §:t liitteen n:o 29 mukaisesti,

11) muuttaa palkkalautakunnan johtosäännön 2 ja 9 §:t liitteen n:o 30 mukaisesti,

12) muuttaa palkkalautakunnan toimiston johtosäännön 2 §:n liitteen n:o 31 mukaisesti.

Kaupunginhallitusta kehoitettiin tekemään Suomen Kaupunkiliitolle esitys toimenpiteisiin ryhtymiseksi

1) kunnallislain 7 §:n selventämisestä siten, että siitä riidattomasti ilmenisi päätösvalan siirtämisen olevan mahdollista lautakunnille sekä osastoille, jaostoille ja toimistoille samoin kuin myös viranhaltijoille,

2) esittelijän vastuuta koskevan säännöksen ottamiseksi kunnallislakiin,

3) ammattientarkastuslain toimeenpanemisesta annetun valtioneuvoston päätöksen 18 §:n muuttamisesta siten, että kunnan ammattientarkastajan voi valita myös kunnallishallitus,

4) Suomen kansalaisuuden saamisesta ja menettämisestä annetun lain soveltamisasetuksen 6 §:n muuttamisesta siten, että lausunnon Suomen kansalaisuutta koskevasta anomuksesta voisi antaa myös kunnallishallitus,

5) elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 20 §:n muuttamisesta siten, että lausunnon kansalaisluottamusta vailla olevan henkilön anomuksesta saada harjoittaa lain 6 §:ssä tarkoitettua elinkeinoa voisi antaa myös kunnallishallitus sekä saman lain 2 §:n muuttamisesta siten, että lausunnon ulkomaalaisten oikeudesta harjoittaa elinkeinoa voisi antaa myös kunnallishallitus,

6) ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta annetun lain 10 §:n muuttamisesta siten, että tätä koskevan lausunnon voisi antaa myös kunnallishallitus,

7) vanhempainneuvostosta ja opettajaneuvostosta annetun asetuksen 1 §:n muuttamisesta siten, että oppikoulujen vanhempainneuvostojen jäsenet voisi valita myös kunnallishallitus,

8) räjähdysaineista annetun asetuksen 44 §:n muuttamisesta siten, että siinä tarkoitettua lausunnon antaminen kuuluisi poliisiviranomaisille ja ratkaisuvallan siirtämistoimikunnan esittämä, lausunnon antamisoikeuden siirtämistä kunnallishallitukselle tarkoitettava lainmuutos toteutettaisiin vain siinä tapauksessa, että Suomen Kaupunkiliitto ei katsoisi voivansa esittää lausunnon antamisen siirtämistä tältä osin poliisiviranomaisille,

9) asemakaavalain 19 §:n muuttamisesta siten, että lausunnon pykälässä tarkoitettua rakennuskiellon alaisella alueella rakentamista koskevasta anomuksesta voisi antaa kunnallishallitus.

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti kumota 31. 3. 1920 tekemänsä päätöksen raken-

nuspiirustusten saattamisesta valtuuston hyväksyttäväksi sekä vahvistaa piirustusten hyväksymisessä noudatettavaksi seuraavat menettelyohjeet:

luonnospiirustusten vahvistamista varten ei tarvitse hankkia lausuntoa palo- ja terveydenhoitoviranomaisilta,

pääpiirustuksia vahvistettaessa on palo- ja terveydenhoidollisista näkökohdista pyydetty lausunto palolaitokselta ja terveydenhoitovirastolta ja

asianomaisten suunnittelevien viranomaisten on suunnittelutyön alkuvaiheista alkaen oltava sellaisessa yhteistyössä palo-, terveydenhoito-, ammattientarkastus-, asemakaava- ja väestönsuojeluviranomaisten kanssa, että näitä aloja koskevat näkökohdat tulevat suunnittelutyössä riittävästi huomioon otetuiksi.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti alistaa kaupunginhallituksen ohjesäännön ja rakennusjärjestyksen muuttamista koskevan päätöksen sisäasiainministeriön vahvistettavaksi (26. 3. 289 §, khn mtö n:o 7, kunn. as. kok. n:o 46—53, 73, 78, 94).

Merkittiin tiedoksi, että sisäasiainministeriö oli 16. 6. vahvistanut kaupunginhallituksen ohjesäännön muuttamista koskevan päätöksen (6. 8. 596 §).

Kaupungin hallinnossa toimivista komiteoista laadittavan luettelon esittämiseksi vuosittain kaupunginvaltuustolle olivat vt Procopé ym. tehneet aloitteen, joka lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (7. 5. 405 §).

Kaupungin liikelaitoksia johtavien lautakuntien jäsenten vaalitavan muuttaminen. Vt K. Niemi oli otsikossa mainittua asiaa koskevassa aloitteessaan ehdottanut, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin satamalautakunnan, liikennelaitoksen lautakunnan sekä teurastamolautakunnan ohje- ja johtosääntöjen muuttamiseksi niin, että ao. lautakuntien jäsenen vaali tapahtuisi siten, että kaupunginvaltuusto valitsee kuhunkin em. lautakuntaan viisi jäsentä ja Helsingin Kauppakamari neljä jäsentä, joiden on omattava asiantuntemusta sen lautakunnan toimialaan kuuluvissa kysymyksissä, joihin heidät valitaan. Kaupunginvaltuuston valitsemien jäsenten suhteen olisi niin ikään ohje- tai johtosäännössä määrättävä, että heidän tulee olla ko. alan asiantuntijoita. Kaupunginlakimies oli aloitteen johdosta huomauttanut, että kunnallislain 94 §:n 1 momentin mukaan kaupunginvaltuusto voi laissa säädettyjen lautakuntien lisäksi asettaa kunnallishallituksen avuksi erityisiä toimeenpano- ja hallintotoimia varten kunnallishallituksen valvonnan alaisia lautakuntia, joiden jäsenet valitsee kunnallisvaltuusto, jollei toisin ole säädetty. Kunnalliset lautakunnat jaetaan lakimääräisiin ja harkinnanvaraisiin. Edellisten toimivalta määritellään niissä laeissa ja asetuksissa, joiden mukaan ne asetetaan. Jälkimmäisten asettaminen on kunnallisvaltuuston vapaasta harkinnasta riippuvainen. V. 1927 annettiin laki, jolla kaupunkikuntien hallinto keskitettiin ja kaupunginhallitus perustettiin. Tällöin säädettiin myös mm., että »lautakunnan jäsenet valitsee kaupunginvaltuusto, ellei toisin ole säädetty», ja periaatteena pidettiin, että sekä kaupunginhallituksen että lautakuntain jäsenet ovat kaupunginvaltuuston edustajia ja vastaavat tässä asemassa ensikädessä hallinnostaan kaupunginvaltuustolle. Näin jäivät sääntöjen ulkopuolelle vain ne lautakunnat, joista toisin oli säädetty. Lausunnossaan oli kaupunginlakimies päätenyt siihen, että kunnallislain 94 §:ssä oleva sanonta »jollei toisin ole säädetty» merkitsee »jollei toisin ole laissa säädetty». Käsitys, että kaupunginvaltuusto voisi siirtää vaalioikeuden sivullisille järjestöille perustuu tulkintaan »jollei toisin ole laissa, ohjesäännössä tai valtuuston antamassa johtosäännössä säädetty», mikä merkitsisi sitä, että kaupunginvaltuusto muuttamalla harkinnanvaraisten lautakuntien johtosääntöjä voisi tavallisella enemmistöpäätöksellä aikaansaada sen, että vähemmistöryhmät saattaisivat menettää oikeutensa vaikuttaa suhteellisella vaalilla ko. lautakuntien kokoonpanoon. Edelleen kaupunginlakimies, jonka mielipiteeseen kaupunginhallitus oli yhtynyt, katsoi ettei aloitteessa esitetty muutosehdotus ollut kunnallislain mukainen. Kaupunginvaltuusto päätti katsoa em. lausunnot riittäväksi selvitykseksi (4. 6. 485 §, v:n 1948 kunn. as. kok. s. 208).

Esikaupunkitoimikunnan muuttamiseksi esikaupunkilautakunnaksi ja sen toiminnan tehostamiseksi olivat vt K. Niemi ym. tehneet aloitteen, jossa mm. sanottiin, että kun esikaupunkitoimikunta v. 1956 (ks. s. 13, 110) perustettiin ja sen toimintaohjeet vahvistettiin oli tarkoitus, että uusi elin tekisi aloitteita kaupunkiin v. 1946 liitetyjä tahi myöhemmin liitettäviä alueita koskevilla kysymyksillä sekä antaisi niistä pyydettyä lausuntoja. Koska esikaupunkitoimikunta ei ollut edes kokoontunut, olisi kiireellisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin sen toiminnan tehostamiseksi sekä toimikunnan muuttamiseksi ainakin rajoitetuilla hallinnollisilla valtuuksilla varustetuksi esikaupunkilautakunnaksi.

Kaupunginhallitus oli antamassaan lausunnossa huomauttanut, että asiasta oli mm. tehty kolme eri aloitetta, jolloin asiaa oli käsitelty kaupunginvaltuustossa ja tultu siihen tulokseen, että yhdelle ainoalle lautakunnalle tuottaisi vaikeuksia käsitellä kaikkia niitä asioita, mitä kunnallishallintoon kuuluu. Sitäpaitsi joutui Esikaupunkien väestö osallistumaan kaupungin hallintoon, koska niiden asukasmäärä aiheutti vastaavan suhteellisen muutoksen valtuuston kokoonpanoon. Alueliitoksen tultua voimaan kaupunginhallitus oli v. 1946 (ks. s. 150) asettanut esikaupunkitoimikunnan antamaan lausuntoja ja tekemään aloitteita esikaupunkialueiden olojen kehittämiseksi. V. 1955 oli elimen nimenä esikaupunkineuvottelukunta. V. 1950 (ks. s. 101) olivat vt Saukkonen ym. tehneet aloitteen kunnallispiirien perustamisesta Esikaupunkeja varten. Kaupunginvaltuusto oli kuitenkin katsonut, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin. Myös v. 1955 (ks. s. 14) oli tehty asiaa koskeva aloite, jolloin vt Bruun ym. olivat ehdottaneet esikaupunkineuvottelukunnan korvaamista esikaupunkilautakunnalla. Kaupunginhallitus oli lausunnossaan puoltanut esikaupunkineuvottelukunnan muodostamista uudelleen siten, että kaupunginvaltuusto valitsisi jäsenet mainittuun elimeen. Kaupunginhallituksen ehdotus ei kuitenkaan saavuttanut määränemmistöä, joten asia raukesi. Sen jälkeen kaupunginhallitus päätti uudelleen v.ksi 1956 asettaa esikaupunkitoimikunnan, jonka toimintaohjeet hyväksyttiin ja jonka puheenjohtajaksi valittiin kaupunginjohtaja ja jäseniksi yhdeksän esikaupunkialueella asuvaa henkilöä. Vt Niemen tekemän aloitteen johdosta kaupunginhallitus oli vielä huomauttanut, että jos esikaupunkialuetta varten perustettavalle elimelle annettaisiin hallinnollisia valtuuksia, olisi muilta hallintoelimiltä vastaavasti poistettava valtuudet hoitaa esikaupunkialuetta koskevia asioita. Toimeenpanovallan käyttö edellyttäisi myös tarvittavan määrän viranhaltijoita ja toimiston heitä varten, koska luottamushenkilöille tuottaisi vaikeuksia jatkuvien ja aikaa vievien tehtävien hoitaminen. Ei olisi kuitenkaan syytä laajentaa kaupungin hallintokoneistoa, koska se vain hidastaisi asiain käsittelyä. Esikaupunkitoimikunnan jäsenet oli valittu poliittisten voimasuhteitten perusteella ja heillä oli yleinen oikeus seurata asiain hoitoa ja kehitystä esikaupunkialueilla, joten se, että kaupunginvaltuusto valitsisi jäsenet, ei tulisi muuttamaan asiantilaa. Kaupunginhallitus oli ollut sitä mieltä, ettei tälläkään kerralla ollut aihetta perustaa erityistä esikaupunkilautakuntaa, vaan että vastaisuudessa huolehdittaisiin siitä, että esikaupunkitoimikunnan toimipiiriin kuuluvat asiat ohjattaisiin sen käsiteltäviksi, jolloin toimikunnan työ saataisiin myös mahdollisimman säännölliseksi. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä selostetun riittäväksi selvitykseksi (26. 2. 177 §).

2. Rahatointa koskevat asiat

Obligaatiolainan ottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ottaa 100 mmk:n obligaatiolainan, sillä ehdolla että lainan kuoletusaika on 10 vuotta, että lainasta suoritetaan 7 $\frac{1}{4}$ %:n korko, että lainan pääoma ja korko sidotaan elinkustannusindeksiin ns. puoli-indeksiehdon mukaisesti ja että laina annetaan 99 %:n emissiokurssiin. Kaupunginhallitus oikeutettiin vahvistamaan yksityiskohtaiset lainaehdot ja laina hyväksyttiin käytettäväksi Hanasaaren voimalaitoksen rakennustöiden rahoittamiseen (12. 3. 250 §). Sisäasiainministeriö oli 16. 5. vahvistanut em. päätöksen (4. 6. 481 §).

Vielä kaupunginvaltuusto päätti ottaa 750 mmk:n obligaatiolainan, sillä ehdolla että lainan kuoletusaika on 10 vuotta, että lainasta suoritetaan 7 %:n vuotuinen korko, joka maksetaan kaksi kertaa vuodessa, että lainan kulloinkin erääntyvä korko ja kuoletus sidotaan elinkustannusindeksiin ns. puoli-indeksiehdon mukaisesti ja että laina annetaan 99 $\frac{1}{2}$ %:n emissiokurssiin. Kaupunginhallitus oikeutettiin vahvistamaan yksityiskohtaiset lainaehdot ja hyväksyttiin laina käytettäväksi voima-asemien ja sähköasemien rakennustöiden rahoittamiseen (19. 11. 862 §).

Samaa tarkoitusta varten kaupunginvaltuusto vielä päätti ottaa 750 mmk:n obligaatiolainan, kuoletusaika 20 vuotta, muuten samoilla ehdoilla kuin edellä, paitsi että laina annetaan 99 %:n emissiokurssiin (19. 11. 863 §).

Kansaneläkelaitokselta päätettiin ottaa 500 mmk:n laina, sillä ehdolla että lainasta nostetaan 300 mmk kertomusvuonna ja 200 mmk v. 1959, että laina kuoletetaan 15 v:n aikana, että lainasta suoritettava korko on aina 2 $\frac{1}{2}$ % korkeampi kuin maan kahden suurimman liikepankin hyvittävä, kuuden kuukauden irtisanomisen varassa olevan talletus-